

Consfătuirea pe țară a teatrelor populare și muncitorești

La sfârșitul lunii ianuarie, a avut loc, la București, consfătuirea teatrelor populare și muncitorești. Au participat reprezentanți ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, îndrumători artistici, specialiști, oameni de artă, ziaristi.

Prin întreaga lor activitate — prin repertoriul, prin nivelul datorat sprijinului specialiștilor, prin faptul că au stagioni permanente și se adresează unui public larg, în localitatea de sediu și în deplasare, prin însuși regulamentul de funcționare (care impune o serie de obligații privind numărul de premiere și de spectacole), teatrele populare și muncitorești reprezintă forme superioare de activitate ale mișcării artistice de amatori. Primele colective teatrale de amatori investite cu această titulatură au luat ființă în urmă cu aproape douăzeci de ani; dar ele s-au dezvoltat cu adevărat în cadrul uriașei manifestări a creativității și posibilităților de afirmare a talentelor care este Festivalul național „Cîntarea României”. La cea de-a treia ediție a festivalului, statisticile demonstrează dublarea numărului de teatre populare și muncitorești (astăzi, peste optzeci). Adăugînd și creșterea responsabilității acestor colective față de eficiența educativă a spectacolelor — concretizată într-o mai judicioasă opțiune repertorială, în funcție de cerințele reale ale publicului, într-o grijă sporită față de calitatea montărilor — o mai bună folosire a forțelor artistice existente în fiecare colectiv, intensificarea și diversificarea colaborării cu artiștii profesioniști, creșterea prestigiului lor, afirmarea lor tot mai energică, ne apar justificate.

Repertoriul abordat de teatrele populare și muncitorești în ultima stagiune a fost deosebit de bogat și de variat, cuprinzînd piese de Aurel Baranga, Paul Everac, Horia Lovinescu, D.R. Popescu, Marin Sorescu, Dan Tărchiță, Teodor Mazilu, Ion Băleșu, Tudor Popescu, Virgil Stoescu, Gheorghe Vlad, I.D. Șerban, Aurel Storin, Valentin Munteanu, George Genoiu, Dumitru Solomon, Radu F. Alexandru, Mihai Ispirescu, Adrian Dohotaru. S-au jucat piese inspirate din

frământata istorie a poporului nostru, din lupta pentru eliberare națională și socială, din realitatea zilelor noastre, piese care vorbesc despre munca și eroismul celor ce construiesc o nouă viață, despre etica și echitatea socialistă, comedii satirice. S-au jucat, de asemenea, piese aparținînd unor scriitorii neprofesioniști, aceste teatre avînd un rol precumpănitor în depistarea și promovarea talentelor literare. La teatrele ce se exprimă în limbile naționalităților conlocuitoare au fost montate, în stagiunea 1980—1981, piese de Méhes György, Márton Lily, Gál Péter, Kormcsik Lajos, Szemler Ferenc, Michael Holzinger și alții. În sfârșit, dramaturgia clasică românească și dramaturgia din perioada interbelică au fost reprezentate (prin piese de Caragiale, Alecsandri, Davila, Mihail Sorbul, V.I. Popa, Tudor Mușatescu, Al. Kirîțescu, Mihail Sebastian, Mircea Ștefănescu), nu în măsura în care ar fi fost necesar, totuși prin cîteva spectacole remarcabile.

Faptul că peste jumătate din premiile etapei republicane a Festivalului național „Cîntarea României” au fost obținute de teatrele populare și muncitorești constituie, de asemenea, o dovadă elocventă a activității lor. Desigur, aceste succese nu pot fi separate de contribuția unor artiști profesioniști, care au sprijinit nemijlocit realizarea unor spectacole de valoare; nu întimplător, ele aparțin unor colective care au reușit să-și permanentizeze colaborarea cu specialiștii; la rîndul lor, aceștia manifestă tact, simț pedagogic, răbdare și înțelegere a specificului muncii cu amatorii. Amintim, dintre aceștia, pe artista emerită Dina Cocea, președinta A.T.M., pentru fructuoasa colaborare cu Teatrul popular din Buzău (*Anchetă asupra unui tînăr care nu a făcut nimic* de Adrian Dohotaru), pe Dan Radu Ionescu și pe Horia Ionescu — cu Teatrul popular din Lugoj (*Un loc pe terasă* de Mihai Ispirescu), pe D.D. Neleanu — cu Teatrul muncitoresc al platformei industriale „23 August”, pe Victor Moldovan — cu Teatrul muncitoresc al Combinatului poligrafic „Casa Scintei”, pe artistul emerit Constantin Moruzan

— cu Teatrul popular din Urziceni, pe Gheorghe Mileteanu — cu Teatrul popular din Focșani etc. În stagiunea la care ne referim, consemnăm atragerea spre teatrele populare a unora dintre cei mai valoroși creatori din tînăra generație de regizori Dan Micu, la Teatrul popular din Rîmnicu Vilcea (cu un remarcabil *Lăpușneanu*, pe un text care îi aparține), Tudor Mărăscu, la Teatrul popular din Caracal (*Ordinatorul* de Paul Everac), Florin Fătulescu, la Buziaș (*Scaunul* de Tudor Popescu), Mihai Măniuțiu, la Beclan (*Urme pe zăpadă* de Paul Everac) au adus un suflu nou, tineresc, în colectivele respective. O serie de teatre populare și muncitorești au apelat în continuare și la regizori neprofesioniști, unii dintre aceștia (Gh. Marinescu, la Rîmnicu-Vilcea, Silvia Ponciu, la Mediaș, Ilarie Curecheanu, la Suceava etc.), reușind spectacole de real succes.

La consfătuire au fost analizate și proiectele de repertoriu. S-a remarcat, pe bună dreptate, că opțiunea repertorială nu poate fi improvizată spontan, ci presupune un proces de elaborare, bazat pe informație, pe studiu competent, ținînd seama de componența colectivului de interpreți, de posibilitățile tehnice, de cerințele și gustul publicului. Un asemenea model, bine gîndit, echilibrat și realist ni-l oferă Teatrul popular din Rîmnicu Vilcea, care și-a propus următoarele montări: *Clipa*, dramatizare de Virgil Stoenescu după romanul lui Dinu Săraru, *Muntele* de D.R. Popescu, *Chemarea* de Cristian Munteanu, precum și două titluri din dramaturgia clasică universală — *Woyzeck* de Georg Büchner și *Trei într-o barcă* de Jerome K. Jerome. Iată un drum mai puțin bătătorit, un mod mai original de alcătuire a unui ambițios proiect repertorial. Interesante propuneri formulează și teatrele populare din Lugoj, Odorheiul Secuiesc etc. Și în această stagiune, cei mai jucați autori sînt Paul Everac (*Ordinatorul*, *Urme pe zăpadă* și multe altele), Tudor Popescu (*Paradis de ocazie*, *Concurs de frumusețe*), Horia Lovinescu (*Citadela sfărîmată*, *Ultima cursă*), Teodor Mazilu (*Somnoroasa aventură*, *Mobilă și durere*), Ion Băieșu, Dan Tărchilă, Gheorghe Vlad, Mihai Ispirescu, D. Solomon, Ștefan Berciu, Virgil Stoenescu și alții. Mai timidă apare, în continuare, abordarea dramaturgiei clasice românești și universale. Se joacă spectacole pentru tineret și copii, spectacole de estradă, de varietăți, miniaturile satirice și chiar operetă.

Numeroși participanți la consfătuire s-au referit, în cuvîntul lor, la stilul de

muncă, la metodele pentru o mai bună organizare și funcționare a teatrelor populare și muncitorești. Astfel, Gheorghe Luchescu, directorul Teatrului popular din Lugoj, a vorbit despre experiența acestui valoros colectiv privind alcătuirea repertoriului, consultarea publicului, popularizarea spectacolelor, deplasările în alte localități; Ilarie Curecheanu, directorul Centrului de îndrumare a creației populare din Suceava, a expus unele modalități de organizare a muncii teatrelor populare într-un județ care nu dispune de instituții profesioniste de spectacol; Ilie Nemeș, directorul Teatrului popular din Mediaș, s-a ocupat de spectacolele destinate copiilor și tineretului; Teodor Uiuu, instructor la Centrul de îndrumare din Arad, a abordat tema valorificării folclorului pe scena teatrului popular. Profesori ai Institutului de artă teatrală și cinematografică, oameni de cultură și artă, ziariști, activiști culturali au participat la discuții.

În încheiere a luat cuvîntul tovarășa Suzana Gîdea, președinta Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Din concluzii s-a desprins ideea că teatrele populare și muncitorești își înțeleg în tot mai mare măsură rolul de promotor al culturii noi, socialiste, aducînd în scenă lucrări dramatice valoroase, care, prin forța lor artistică, transmit maselor de spectatori mesajul umanist-revoluționar, propriu principiilor societății noastre. Va trebui să acordăm, și în viitor, o susținută atenție pieselor românești contemporane, inspirate din problematica prezentului socialist, precum și creației autorilor locali. Numai printr-o politică repertorială bine orientată, spectacolele vor contribui efectiv la educația multilaterală a oamenilor muncii.

În activitatea organizatorică, alături de succese, se fac simțite și unele neajunsuri, care țin mai ales de caracterul ei sporadic, înviorarea producîndu-se doar în preajma concursurilor. Realizarea necesarei continuități presupune conlucrarea cu organele locale, activizarea colectivelor de conducere ale teatrelor populare și muncitorești, un sprijin permanent din partea centrelor județene de îndrumare a creației, a școlilor populare de artă, a teatrelor de stat (acolo unde există). Comitetele de cultură și educație socialistă județene vor trebui să se preocupe sistematic de îndrumarea teatrelor populare și muncitorești, în vederea realizării spectacolelor de calitate de care depinde prestigiul acestor instituții, atragerea publicului — rațiunea ultimă de a fi a actului artistic.

Mihai CRIȘAN